

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

นำเสนอเมื่อ : 19 มี.ค. 2552

ชื่อผลงาน การพัฒนาการบริหารและคุณภาพผู้เรียนโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน

โรงเรียนอุดมวิทย์ อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัย นายพัฒนเทพ จันทรสาขา

ปีที่จัดทำ 2549

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนอุดมวิทย์ อำเภอนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร 2) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนอุดมวิทย์ อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ประชากรที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนอุดมวิทย์ จำนวน 15 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนจำนวน 186 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยการพัฒนาการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนอุดมวิทย์ อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร พบว่าโดยภาพรวมการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า

ทุกประเด็นการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก โดยประเด็นด้านการพัฒนาทั้งระบบมีค่าเฉลี่ย มากที่สุด และประเด็นการตรวจสอบและถ่วงดุล มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด

2. ผลการวิจัยการพัฒนาปัจจัยและกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้โดยการบริหารที่ใช้โรงเรียน

เป็นฐาน โรงเรียนอุดมวิทย์ อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร พบว่า โดยภาพรวมการพัฒนาอยู่

ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ทุกประเด็นการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยการประเด็นการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และประเด็นการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้

มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ผลการวิจัยผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนอุดมวิทย์ อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร พบว่าโดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น

พบว่า ทุกประเด็นความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นผู้เรียนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และประเด็นผู้เรียนเป็นคนเก่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

บทคัดย่อ

ชื่อผลงานทางวิชาการ การประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขของ
นักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2549

ชื่อผู้เสนอผลงาน นายพัฒนาเทพ จันทรสชา

การรายงานครั้งนี้เป็นการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขของนักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2549 วัตถุประสงค์ของการประเมิน 1) เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับการจัดบุคลากร ทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ในการดำเนินโครงการ 3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ 4) เพื่อประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการ 5) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ขอเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขของนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ประชากรในการรายงาน ประกอบด้วยนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2549

เครื่องมือที่ใช้ประเมินโครงการ แบบประเมินโครงการ โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์สถิติ การอยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบ t-test และวิเคราะห์เนื้อเรื่อง โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการประเมินโครงการ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อม ตามความคิดเห็นของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนานักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข วัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนานักเรียนของโรงเรียน และโรงเรียนมีนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่โรงเรียนได้อย่างมีความสุข บุคลากรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมตามโครงการทั้ง 21 กิจกรรม อยู่ระดับ “มากที่สุด” และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนานักเรียนใหม่มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข เพราะเป็นโครงการที่ดีมาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผล

การประเมินพบว่าอยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนโครงการ โรงเรียนมีการแต่งตั้ง

กรรมการดำเนินโครงการและความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินโครงการ บุคลากรมีความพร้อมสูงมากในการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ความสามารถ ด้านเอกสารวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานมีความเหมาะสม งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพียงพอ

3. ด้านกระบวนการ ตามความคิดของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขโรงเรียนการสรุปรายงานผลและรวบรวมปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในครั้งต่อไป การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกอย่างดี การดำเนิน

งานปฏิบัติได้จริงทุกกิจกรรม สามารถปฏิบัติตามแผนที่จัดไว้ทั้ง 21 กิจกรรม

4. ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินคุณลักษณะด้านดี โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับ “มาก” คือ ซื่อสัตย์ การทำงานกับผู้อื่นเป็น และเคารพกติกาของสังคม คุณลักษณะด้านเก่ง โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับ “มาก” คือ มีความสามารถในการปฏิบัติงานสามารถไขข้อสงสัยในการตัดสินใจ และสามารถประยุกต์ใช้พัฒนาความรู้ คุณลักษณะด้านมีความสุข โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ “มาก” คือ ละเว้นสิ่งเสพติด รู้จักรักษาความสะอาดร่างกายเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย รู้จักป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุต่าง ๆ

การเปรียบเทียบผลการประเมินคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขของนักเรียน ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ โดยภาพรวม คุณลักษณะด้านดี หลังดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ กิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการทำให้พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พอที่จะยอมรับได้อย่างมั่นใจใน 99% และขอที่มี การพัฒนาขึ้นมาก คือ ความรับผิดชอบ ชยัน และมีเหตุผล คุณลักษณะด้านเก่ง หลังดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ กิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการทำให้พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พอที่จะยอมรับได้อย่างมั่นใจ 99% และขอที่มีการพัฒนาขึ้นมาก คือ รุแหล่งข้อมูลและวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย สามารถรวบรวมข้อมูล คุณลักษณะด้านมีความสุข หลังการดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ กิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการทำให้พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปใน ทางที่ดีขึ้น พอที่จะยอมรับได้อย่างมั่นใจใน 99% และขอที่มีการพัฒนาขึ้นมาก คือ รู้จักรักษาความสะอาดร่างกายเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินลดลงเกินร้อยละ 75

การให้ความร่วมมือในกิจกรรมของนักเรียนและครูทั้ง 21 กิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มากที่สุด” สวนผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมทั้ง 21 กิจกรรม ตามโครงการ โดยภาพรวมพบอยู่ในระดับ “มากที่สุด”

5. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขของนักเรียน โรงเรียนอุดมวิทย์

5.1 ปัญหาอุปสรรค ในปีการศึกษา 2548-2549 ทางโรงเรียนพบปัญหานักเรียนขาดระเบียบวินัย และคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม นักเรียนบางคนแต่งกายมาโรงเรียนไม่ถูกระเบียบ ไขว่ฝูมยาว พุดจาไม่สุภาพ และไม่มีการช่วยเหลือและแบ่งปัน โครงการเยี่ยมบ้านขาดการประสานสัมพันธ์ที่ดีทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่เห็นความสำคัญหรือให้ความร่วมมือในการพบปะให้ข้อมูล ร่วมประชุมกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร และผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจน ต้องออกไปประกอบอาชีพทำงานรับจ้างทั่วไป จึงมีความจำเป็นและมีความจำกัดเรื่องเวลา เมื่อออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามโครงการจึงไม่พบ ผู้ปกครองเสมอไป บางครั้งนักเรียนก็ไม่มาอยู่พบครูเพราะมีภาระหนี้สินผูกพันเกี่ยวกับค่าน้ำค่าอาหารกลางวันทางโรงเรียนจัดจำหน่าย ทั้งๆ ที่ได้นัดหมายไว้ล่วงหน้าแล้ว โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาพบว่ามึนักเรียนชายติดบุหรี่แอบสูบบุหรี่ในห้องน้ำ อยู่เสมอ โครงการอ่านทุกวันสร้างสรรคปัญญา มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านและศึกษาแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดโรงเรียน แต่พบว่านักเรียนบางคนไม่ชอบเข้าห้องสมุด ไม่มีนิสัยรักการอ่าน อาจเป็นเพราะไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ซึ่งเป็นความคิดที่ผิด กิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน บางวันจัดทำอาหารจำหน่ายแก่นักเรียนไม่เพียงพอ นักเรียนหลายคนค้างชำระค่าอาหารในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินค่อนข้างสูง สหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนสถานที่ไม่เหมาะสม คับแคบ จัดวางสิ่งของระเกะระกะไม่เป็นระเบียบ โครงการห้องสมุดโรงเรียน ยังขาดสื่อการเรียนรูและวัสดุอุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ที่จำเป็นต่อผู้ใช้บริการจำนวนมาก

ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ
ทำให้การเรียนการสอนเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวังในความเป็นจริง
และกิจกรรมชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนที่จัดให้ผู้เรียนในทุกวันพุธนั้น พบว่านักเรียนไม่เข้าร่วม
กิจกรรมครบทุกคน เพราะครูไม่เข้มงวดกับนักเรียนเท่าที่ควร

5.2 ข้อเสนอแนะ ในการประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง
และมีความสุขของนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทย์ มีดังนี้

โครงการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุขของนักเรียนนี้ ควรจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง
ให้ถือปฏิบัติและดำเนินการกำหนดให้เป็นนโยบายในการดำเนินงานของโรงเรียนตลอดปีและตลอดไป
การประชาสัมพันธ์โรงเรียนและประสานความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง
และเผยแพร่ข่าวสารความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบอยู่เสมอ
ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาระดับชั้นเรียน ควรแจ้ง ข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาแก่กลุ่มกิจการนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
พร้อมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบ วินัยนักเรียนหน้าเสาธงวงเช้า และในกิจกรรม โฮมรูม
หรือชั่วโมงแนะแนวในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนด
ยกย่อง ชื่นชม นักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดีให้เป็นแบบอย่างต่อสาธารณชน
ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาควรใกล้ชิดและมีเวลาให้นักเรียนมากๆ และเข้าร่วมประชุมร่วมกิจกรรมทุกครั้ง
คณะครูโรงเรียนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้าน มีความเมตตา ยุติธรรมเป็นกันเอง และรักนักเรียนเหมือนลูก
การสอดส่องดูแลนักเรียนควรเป็นไปอย่างทั่วถึงเสมอหน้า การวากถาว์ตักเตือนนักเรียนในกรณีที่ทำผิด
ต้องไม่เพิกเฉยหรือกระทำให้นักเรียนขายหน้า ซึ่งจะก่อให้เกิดปมด้อย เสียกำลังใจและมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อครู
ต่อโรงเรียนหรือคูกรณี การปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดควรจัดหามาจัดซื้อสื่อวัสดุ
อุปกรณ์ที่จำเป็นและเสริมกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อเชิญชวนให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด
และมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ส่วนกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ควรปรับสภาพแวดล้อมภายในให้สะอาด
มีความเป็นระเบียบมากขึ้นตามสภาพจริง
นักเรียนที่ค้างชำระค่าอาหารกลางวันควรให้ความช่วยเหลือและประสานความร่วมมือไปทางผู้ปกครองนักเรียน
ในกรณีที่ไม่สามารถนำเงินมาชำระได้ ทางโรงเรียนควรรหาทางช่วยเหลือกรณีพิเศษเป็นรายๆ ไป
ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ควรติดเครื่องปรับอากาศและจัดสรรงบประมาณบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์
หน่วยประมวลผลข้อมูล และจอภาพให้สามารถใช้งานได้ และจัดหาจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมตามความจำเป็น

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีวิธีการที่หลากหลายให้นักเรียนสนุกสนานและมีความสุขในการเรียน
นุสรสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ครูควรเตรียมตัวก่อนสอนให้พร้อมระหว่างดำเนินกิจกรรมควรดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง
พร้อมทั้งแนะนำตักเตือนนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม สร้างแรงจูงใจ
และให้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในรูปแบบวงกลม กลุ่ม – เดี่ยว ทั้งนี้อาจจัดให้มีการแข่งขันชิงรางวัล
ภายในกลุ่มตามความเหมาะสม ควรจัดให้มีป้ายนิเทศแสดงผลงานนักเรียน และหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
เพื่อให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงานของตนเองและผู้ปกครอง ได้ชื่นชมผลงานของบุตรหลานเมื่อมาพบเห็น
ทางโรงเรียนควรร่วมกิจกรรมกับชุมชนในโอกาสต่างๆ และพบปะพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับผู้ปกครอง
และชุมชนด้วยบรรยากาศชื่นมื่น ควรนำ นักเรียนไปที่สถานศึกษาดูงานยังแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา
ทั้งในและนอกโครงการบ่อยๆ โดยทำหนังสือแจ้งไปยังผู้ปกครองให้รับทราบก่อนการเดินทางแต่เนิ่นๆ ทุกครั้ง
คณะครูในโรงเรียนทุกคนควรร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงร่วมกับนักเรียนโดยพร้อมเพรียงกัน
และควรเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในเรื่องต่างๆ ให้มากขึ้น